niſi rationabilis cauſa obſtiterit, in uxorem recipiat, & maritali affectione pertractet.

[α *Ipſe ad noſtram audientiam appellavit, & altera parte ad nos Nuncium ſuum deſtinante, ipſe non venit, nec reſponſalem aliquem pro ſe tranſmiſit.*]

¶ PITH. [12] *Silvani Epiſcopi.*] *Sanctonenſis Epiſcopi.*

[13] *De Monſtra.*] *de Montandré.*

[14] *& B.*] V. C. addit, *de Mauritania*, Gallicè, *Mortagne.*

XI. IDEM Archiepiſcopis, Epiſcopis & aliis Prælatis per Angliam [15] conſtitutis. [c. an. 1170. *Româ in Angliam.*]

Per cenſuram Eccleſiaſticam pater compellitur reſtituere filio ejus uxorem, quam injuſtè detinuit vel detinet.

NOn eſt [x] vobis, ſicut arbitramur, incognitum qualiter Rex Anglorum pro diſcordia quæ inter ipſum & filios ſuos eſt ſuborta [y], uxores eorum detineat [16]: *Et infrà.* Nos itaque attendentes juſtum & honeſtum eſſe, ut viri ſuas petant uxores, mandamus, quatenus eundem Regem ad eas reſtituendas ſolicitè moneatis; & ſi juxta commonitionem veſtram filiis ſuis uxores ſuas intra certum terminum non reſtituerit, ex tunc in quacumque Provinciarum veſtrarum detinentur vel transferuntur, donec ibi fuerint, nulla divina officia, præter Baptiſmum [z] parvulorum, & pœnitentias morientium [17] celebretis, nec permittatis aliquatenus celebrari.

[x] *C. 13. eod. tit. in* I. *Compil.*
[y] *al.* eſt exorta.
[z] Baptiſma.

¶ PITH. [15] *Per Angliam.*] V. C. addit, *Aquitaniam, Normaniam & Britanniam.*

[16] *Uxores eorum detineat.*] V. C. addit, *pro quibus reſtituendis Rex Francorum & generi ſui preces ſollicitas nobis porrexit.* Vide Petr. Bleſenſ. *epiſt.* 134. 47. 154. 152. Antonin. §. 17. *tit.* 17. *cap.* 9. *pag.* 751. Matth. Pariſ. 12. Vigner. *tom.* 3. 158. Rigordus Gotthus *in vita Philippi Auguſti*: Interim dum hæc agerentur, Richardus Comes Pictavenſis petiit à patre ſuo uxorem, quæ ei de jure debebatur, videlicet ſororem Philippi Regis Francorum, quæ tradita ei fuerat à bonæ memoriæ Rege Ludovico ad cuſtodiendum; & cum ea petiit Regnum: ita enim fuerat in pactis, quòd quicumque de filiis Regis eam haberet in uxorem, poſt mortem Regis ipſius haberet & Regnum. Hoc de jure dicebat ſibi competere Richardus, quia per Henricum fratrem ſuum primogenitus erat. Quo audito Rex Angliæ nimis ſollicitus nulla ratione decrevit facere: qua de cauſa Richardus Comes Pictavenſis turbatus à patre ſuo manifeſtè receſſit, & ad Chriſtianiſſimum Regem Francorum ſe contulit, & coram patre ſuo hominium Regi Philippo fecit, & fœdus ſub juramento firmavit.

[17] *Pœnitentias morientium.*] Confeſſionem & Viaticum.

XII. IDEM Epiſcopo ſanctæ Agathæ. [c. an. 1180. *Româ in Campaniam.*]

Dictum unius aſſerentis impedimentum, impedit matrimonium contrahendum non juratum.

PRæterea de muliere [a], quæ à viro impetitur, cujus conſanguineus cum ea ſe deliquiſſe proponit, ſed hoc publicè confiteri recuſat propter metum & potentiam mulieris: Taliter reſpon. ut matrimonium ipſum fieri, niſi juramentum interveniſſet, diſtrictè prohibeas, ne deterius inde contingat.

[a] *Cap.* 16. *eod. tit. in* I. *Compil.* & poſt Conc. Later. *p.* 50. *c.* 30.

XIII. IDEM Procuratori & Canonicis Soran. [c. an. 1170. *Româ in Campaniam.*]

Si mulier invita cum aliquo contrahat, nec in eum poſteà conſentiat, tenet matrimonium, ſi alteri poſteà nubit. Ita communiter ſummatur. Et ſecundùm hunc intellectum eſſet hic caſus apertus, quòd *matrimonium metu contractum, eſſet ipſo jure nullum:* hoc tamen clarè non colligitur ex litera.

VEniens [b] ad Apoſt. Sed. Mariota ſupplici inſinuatione monſtravit, quòd quendam adoleſcentem adamavit, in tantum, quòd uterque [c] de matrimonio contrahendo, ſub trium perſonarum teſtimonio præſtiterit [d] juramentum, quod parentes mulieris ipſius ignorantes, eam invitam & reclamantem in uxorem alii tradiderunt; quem ita exhorruit, quòd ſe ab eo nullo modo cognoſci permiſit. Cúmque publicè fateretur, quòd à priori viro cognita eſſet, atque jurata, Epiſcopus Soran. cognito, quòd proxima inter eos eſſet linea conſanguinitatis, ipſos ab invicem ſeparavit. Ceterùm, cùm cauſa ipſa tractaretur, & viro, cui tradita fuerat à parentibus, conſentire nollet, ipſe aliam in uxorem traduxit, & illa cuidam T. nomine publicè in conſpectu Eccleſiæ nupſit. Tandem cùm [e] de illo filium genuiſſet, pater ipſius T. ei oppoſuit, quòd filium ſuum non potuit in virum habere, eò quòd alii [f], qui defunctus eſt, priùs deſponſata fuiſſet: [*Et infrà* α.] Mandamus, quatenus ſi inveneritis, quòd prædicta mulier à priori viro judicio Eccleſiæ fuerit ſeparata, & ab eodem T. ſine contradictione Eccleſiæ in uxorem traducta, & ille cui à parentibus fuit [g] copulata, de præſenti vita deceſſit, prædictum T. monitione præmiſſa compellatis, ut præfatam Mariotam recipiat, & ſtudeat maritali affectione tractare: alioquin eum & ſuperinductam & patrem ejus [h], ſi huic rei reſtiterint [i], excommunicationi ſubdatis.

[b] *Cap.* 17. *eod. tit. in* I. *Compil.*
[c] quod ut, &c.
[d] præſtitit.
[e] Sanè cùm de illo.
[f] ab alio.
[g] fuerat.
[h] ipſius.
[i] reſtiterit.

[α *Quòd cùm aſſertioni ejus fidem ſicut non debuimus, non adhibuimus, nec potuimus ſub ſilentio præterire eam ad vos duximus remittendam, vob. per Ap. Sed. mandantes.*]

XIV. IDEM Papienſi Epiſcopo. [c. an. 1170. *Româ in Inſubriam.*]

Si timetur inferri violentia puellæ, de cujus matrimonio agitur, debet Judex ſibi providere locum tutum & honeſtum, donec cauſa terminetur. Hoc dicit, & eſt textus multùm allegabilis.

CUm locum [k] non habeat conſenſus, ubi metus vel coactio intercedit, neceſſe eſt ut ubi aſſenſus cujuſque requiritur, coactionis materia repellatur. Matrimonium autem ſolo conſenſu contrahitur: & ubi de ipſo quæritur, plena debet ſecuritate ille gaudere, cujus eſt animus indagandus, ne per timorem dicat ſibi placere quod odit, & ſequatur exitus, qui de invitis ſolet nuptiis provenire [18]. Quocirca mandamus, quatenus puellam, de cujus matrimonio quæſtio ventilatur, in domo, in qua nihil eam timere oporteat, facias honeſtè teneri, donec prædicta cauſa terminata fuerit, & [l] ſententia ſine contradictione cujuſquam valeat executioni mandari.

[k] *Cap.* 19. *eod. tit. in* I. *Compil.*
[l] *al. ita:* ut ſententia.

¶ PITH. [18] *Sequatur exitus qui de invitis ſolet nuptiis provenire.*] D. Ambroſius *in* I. *Corinth. cap.* 7. Invitæ nuptiæ ſolent proventus malos habere. *cauſ.* 31. *quæſt.* 2. *can.* 1.

XV. IDEM. [c. an. 1170. *Romæ.*]

Sponſalia de futuro, ſi ſecuta eſt copula, non ſolvuntur per ſponſalia de præſenti, aliàs tenent ſponſalia de præſenti; niſi per metum, qui potuiſſet cadere in conſtantem virum, contracta ſint.

VEniens [m] ad nos Gu. ſua nobis relatione monſtravit, quòd in domo ſua mulierem quandam receperit, de qua prolem habuit, & cui fidem coram pluribus præſtitit, quòd eam duceret in uxorem. Interim autem cùm apud domum vicini ſui pernoctaverit, ejus filia nocte illa ſecum concubuit, quos pater puellæ ſimul in uno lecto inveniens, ipſum eam per verba de præſenti deſponſare coëgit. Ideòque mandamus, quatenus ſi inveneris, quòd primam poſt fidem præſtitam cognoverit, ipſum cum ea facias remanere: alioquin ſecundæ (niſi metu coactus, qui poſſet [n] in virum conſtantem cadere, eam deſponſaverit) adhærere facias, ut uxori.

[m] *C.* 2. *eod. tit. in* II. *Compil.* Vide citatos *c. præcedentis.*
[n] poſſit.

XVI. IDEM Exonien. Epiſcopo. [c. an. 1172. *Româ in Angliam.*]

Qui juravit cum aliqua contrahere, ſi vult Religionem ingredi, debet primò contrahere, ut juramentum ſervetur, & ante copulam carnalem Monaſterium ingredi poterit.

COmmiſſum [o]: *Et infrà.* Significavit nobis Fraternitas tua, quòd quidam cuidam mulieri de contrahendo matrimonio fidem dedit, & ſe cum ea intra biennium per verba de præſenti contracturum, præſtito juramento firmavit: nunc autem privata lege ductus, ad frugem melioris vitæ tranſire ſuſpirat: *Et infrà.* Fraternitati tuæ reſpondemus, quòd tutius eſt ei, religione juramenti ſervata, priùs contrahere, & poſteà, ſi elegerit, ad Religionem migrare, ſi tamen poſt deſponſationem copula non dignoſcitur interveniſſe carnalis.

[o] *C.* 4. *eod. tit. in* II. *Compil.* Magiſter Sent. 4. *diſt.* 27. §. *hoc autem conjugatis*, & ibi Sot. *q.* 1. *art.* 4.

XVII. LUCIUS III. Rapalen. [p] Epiſcopo [19]. [c. an. 1181. *Româ in Apuliam.*]

[p] Rapulenſ. *al.* Rabulen. *al.* Abulenſ.

Qui juravit cum aliqua contrahere, moneri potiùs debet, quàm compelli, ut contrahat. Hoc dicit inhærendo literæ.

REquiſivit [q] à nobis tua Fraternitas, quâ cenſurâ mulier compelli debeat, quæ jurisjurandi religione neglecta nubere renuit, cui ſe nupturam interpoſito juramento firmavit: [*Et infrà* α.] Ad quod breviter reſpondemus, quòd cùm libera debeant eſſe matrimonia, monenda eſt potiùs quàm cogenda, cùm coactiones difficiles ſoleant exitus frequenter habere.

[q] *Cap.* 1. *eod. tit. in* I. *Compil.*

[α *Quæſiviſti etiam, utrùm ea cujus vir matris thorum polluit, ad alia vota cùm mater fieri deſideret, viro poſſit vivente tranſire.*]

¶ PITH. [19] *Rapalen. Epiſcopo.*] *Rapolano Epiſcopo.*

XVIII. URBANUS III [20]. [c. an. 1186. *Romæ.*]

Litiſpendentia ſuper matrimonio non impedit ſecundum matrimonium contrahi, ſi primum erat nullum.

CUm in [r] Apoſtolica: [*Et infrà* α.] Intelleximus, quòd cùm inter Villicum de Arueia, & uxorem ejus, matrimonii quæſtio tractaretur [ſ], ante publicationem teſtium Villicus reverſus ad propria, publicè inter ſe & uxorem ſuam propoſuit ſententiam divortii, judicio Eccleſiæ promulgatam, & ſic falſitate ſuggeſta quandam aliam facti neſciam [t] ſibi copulare præſumpſit. Poſtmodum verò ſuper prioris matrimonii quæſtione literis impetratis delegati Judices ſententiam divortii protulerunt. Verùm quia Villicum & mulierem, quàm ſuperinduxit, pendente lite prioris uxoris invicem aſſeris conſenſiſſe. Conſultationi tuæ taliter reſpondemus, quòd impoſitâ viro pœnitentiâ competenti, & intra pœnitentiæ tempus carnali commercio interdicto, poſtmodum in maritali copula poterunt remanere.

[r] *Cap.* 20. *eod. tit. in* I. *Compil.* & poſt Conc. Later. *p.* 6. *c.* 21.
[ſ] verteretur.
[t] inſciam.

[α *Cui licèt immeriti præſidemus, magiſterium reſideat totius Eccleſiaſticæ diſciplinæ, dignum eſt & conſonum rationi, ut quoties circa negotia Eccleſiaſtica aliquid dubietatis emergit, ad ipſius deliberationis arbitrium recurratur.*]

¶ PITH. [20] *Urbanus III.*] V. C. addit, M. Cenomanenſi Epiſcopo. Junge *cap.* 5. *inf. de condit. appoſit.*

XIX. CLEMENS III. Cæſarauguſtenſi Epiſcopo [u]. [c. an. 1188. *Româ in Hiſpaniam.*]

[u] Cæſarauguſtano.

Uxor non certificata de morte viri, contrahere non poteſt, quamvis ignoret quid ſit de marito, qui longo tempore abfuit.

IN præſentia [x] noſtra quæſiviſti, quid agendum ſit de mulieribus, quæ viros ſuos, cauſâ captivitatis [21], vel peregrinationis, abſentes ultra ſeptennium præſtolatæ fuerint [*]; nec certificari poſſunt de vita vel de morte ipſorum, licèt ſuper hoc ſolicitudinem adhibuerint diligentem, & pro juvenili ætate, ſeu fragilitate carnis, nequeunt continere, petentes aliis matrimonio copulari. Conſultationi ergo tuæ taliter reſpondemus, quòd quantocumque annorum numero ita remaneant, viventibus viris ſuis, non poſſunt ad aliorum conſortium canonicè convolare [22], nec auctoritate Eccleſiæ permittas contrahere, donec certum nuncium recipiant de morte virorum.

[x] *C.* 3. *eod. tit. in* II. *Compil.*
[*] fuerunt.

¶ PITH. [21] *Causâ captivitatis.*] V. C. addit, Hieroſolymâ captâ. Sigebertus an. 1187.

[22] *Canonicè convolare.*] *Cap.* 2. *de ſecund. nupt.* & *cap. ult.* §. *ſin autem*, *ſup. ut lite non conteſtata.* Hoc ex Novella Juſtiniani 117. & Leonis 33. abrogata Novella 22. & *lex uxor*, *C. de repud.* & *lex uxores* 6. *ff. de divort.* Aliud in voluntariè peregrinantibus, *cap.* 8. *inf. qui filii ſint legitimi.*

XX. IDEM [23]. [c. an. 1188. *Romæ.*]

Contractus matrimonii cum peccatrice volente ſe corrigere; proficit ad remiſſionem peccatorum.

INter opera [y] charitatis non minimum eſt, errantem ab erroris ſui ſemita revocare: [*Et infrà* α.] Statuimus, ut omnibus, qui publicas mulieres de lupanari extraxerint, & duxerint in uxores; quod agunt, in remiſſionem proficiat peccatorum.

[y] *C.* 5. *eod. tit. in* II. *Compil.* Anton. Gomez. 3. *vari. reſp. c.* 13. Jul. Clarus *in pract. crim.* §. *fi. q.* 98. & Covarr. *in epit.* 4. *decr. p.* 2. *c.* 8. §. 11.

[α *Ac præſertim mulieres voluptuosè viventes, & admittentes indifferenter quoslibet ad commercium carnis, ut caſtè vivant, ad legitimum thori conſortium invitare. Hoc igitur attendentes auct. Apoſtolica.*]

¶ PITH. [23] *Idem.*] V. C. addit, univerſis Chriſti Fidelibus, ad quos Literæ iſtæ pervenerint. Extat *pag.* 10. *Epiſt. Innocent.*

XXI. IDEM. [c. an. 1188. *Romæ.*]

Matrimonium per vim contractum, cohabitatione ſpontanea convaleſcit. Hoc dicit, & quotidie allegatur.

AD id [z] quod per tuas literas intimaſti de quadam Parœciana tua, quam ſuus vitricus cuidam Teuthonico matrimonialiter copulavit: Taliter reſpondemus, quòd quamvis undecim annos habens ab initio invita fuiſſet ei tradita & renitens, tamen quia poſtmodum per annum & dimidium ſibi cohabitans, conſenſiſſe videtur, ad ipſum eſt cogenda redire: nec de cetero recipiendi ſunt teſtes, ſi quos memorata mulier ad probandum, quod non conſenſerit in eundem, nominaverit producendos, cùm mora tanti temporis hujuſmodi probationem excludit [a]: Mandamus igitur, ut propter hoc non omittas, quominus utrumque compellas ad alterum maritali affectione tractandum, niſi fortè vellent ad Religionem pariter convolare, pœnitentiâ eis injunctâ pro eo, quòd ad alienos & illicitos concubitus uterque tranſivit.

[z] *C.* 7. *eod. tit. in* I. *Compil.* Vide Oldrad. *conſ.* 36.
[a] excludat.

XXII. INNOCENTIUS III. Fernatin. [b] Epiſcopo [24]. [c. an. 1210. *Româ in Inſubriam.*]

[b] Fernatinati. *al.* Ferrarien.

Sponſalia de futuro, etiam jurata, ſolvuntur per ſecunda ſponſalia de præſenti, non autem per ſecunda de futuro.

SIcut [c] ex literis tuæ Fraternitatis accepimus, cùm Lau. Parœcianus tuus P. mulierem ſe ducturum in conjugem, in manus patris ejuſdem P. jurantis, quòd eam ſibi traderet in uxorem, proprio firmaverit juramento, nec per virum ſteterit, ſed per mulierem potiùs, quominus inter eos matrimonialis ſolemnitas ſit ſecuta, quatuor poſtmodum, vel quinque annis elapſis idem L. E. mulierem per verba de præſenti, ut ejus conſanguinei aſſerunt, deſponſavit: [*Et infrà* α.] Poſtulationi tuæ taliter reſpondemus, quòd ſi tibi conſtiterit quòd idem L. P. per verba de futuro, E. verò deſponſaverit per verba de præſenti, impoſitâ ei pœnitentiâ competenti, quia primam fidem irritam fecit (niſi forſan in juramento ſuo certum terminum, intra quem dictam P. duceret in uxorem, præfixit, nec per eum ſtetit, quin ad ſtatutum terminum matrimonium conſummaverit) matrimonium ſecundo loco contractum legitimum judices, & ad illud ſervandum compellas eundem. Quòd ſi fortè per verba de futuro ſponſalia cum utraque contraxit, juramentum primum ſicut licitè factum eſt, ipſum ſervare compellas, de ſecundo ei pœnitentiam injuncturus. Quòd ſi de his non conſtat ad plenum, tamdiu adhuc cognoſcas de cauſa, donec ſuper his ſufficienter [d] inſtruaris.

[c] *Cap.* 1. *eod. tit. in* I. *Compil.*
[d] ſufficientiùs.

[α *Propter quod frater prædictæ P. ſuam depoſuit in præſentia quæſtionem. Quia verò quid ſuper his agendum ſit, noſtro poſtulas reſponſo edoceri.*]

¶ PITH. [24] *Fernatin. Epiſcopo.*] *Ferentinenſi Epiſcopo.*

XXIII. IDEM Arelatenſi Epiſcopo [25]. [c. an. 1210. *Româ in Galliam.*]

Mutus & ſurdus, & omnes qui non prohibentur, matrimonium contrahere poſſunt.

CUm apud Sedem [e] Apoſtolicam: [*Et infrà* α.] Sanè conſuluiſti nos, utrùm mutus & ſurdus alicui poſſint matrimonialiter copulari. Ad quod taliter reſpondemus, quòd cùm prohibitorium ſit edictum [26] de matrimonio contrahendo, ut quicumque non prohibetur, per conſequentiam admittatur, & ſufficiat ad matrimonium ſolus conſenſus illorum, de quorum quarumque conjunctionibus agitur. Videtur, quòd ſi talis velit contrahere, ſibi non poſſit vel debeat denegari. Cùm quod verbis non poteſt, ſignis valeat declarare [27].

[e] *Cap.* 3. *eod. tit. in* III. *Compil.* & de materia videlicet, quòd matrimonium contrahitur per nutus & ſigna internos conſenſus exprimentia. Vide Theologos 4. *ſent. diſt.* 27. & ibi Sotum, *q.* 1. *art.* 3.

[α *Cui licèt immeriti præſidemus, totius Eccleſiaſticæ diſciplinæ reſideat Magiſtratus, dignum & conſonum eſt rationi, ut quoties circa negotia varia & diverſa quodcumque dubitationis emerſerit, ad ipſius judicium recurratur. Quæ diſponente Domino, inter omnes Eccleſias obtinere meruit Principatum.*]

¶ PITH. [25] *Arelatenſi Epiſcopo.*] Extat integra *pag.* 207. *Epiſt. Innoc.*

[26] *Prohibitorium ſit edictum.*] *Ex l. mutus*, §. 1. *de procurat.*

[27] *Signis valeat declarare.*] *L. mutus*, *ff. de jur. dot.*

XXIV. IDEM Vercel. Epiſcopo. [c. an. 1212. *Româ in Pedemontium.*]

Furioſus matrimonium contrahere non poteſt.

DIlectus [f] filius R. [28] propoſuit [g], quòd filiam ſuam cuidam matrimonialiter copulavit: [*Et infrà* α.] Cùm autem eadem mulier cum ipſo viro, qui continuo furore laborat, morari non poſſit, & propter [h] alienationem furoris legitimus non potuerit intervenire conſenſus: mandamus, quatenus ſi rem noveris ita eſſe, præfatas perſonas cures ab invicem ſeparare.

[f] *Cap.* 4. *eod. tit. in* III. *Compil.*
[g] propoſuit coram nobis.
[h] *fortè legendum*, & propter alienationem mentis; *ſed nullus ex antiquis codicibus adſtipulatur.*

[α *Ignorans quòd ipſe eſſet furioſus. Unde humiliter ſupplicavit à nobis, ut tam eidem quàm ipſius filiæ conſulere dignaremur.*]

¶ PITH. [28] *Filius R.*] *Robertus Miles Alexandrinus.*

XXV. IDEM Brixien. Epiſcopo. [c. an. 1212. *Româ in Lombardiam.*]

Solo conſenſu legitimo contrahitur matrimonium, ſed verba requiruntur quoad probationem: & intellige, vel alia ſigna æquipollentia. Hoc dicit, ſecundùm intellectum, quem tenet Panorm.

TUæ [i] Fraternitati: *Et infrà.* Poſtulaſti, utrùm ex ſolis verbis, & ex quibus matrimonium contrahatur. Nos igitur inquiſitioni tuæ taliter reſpondemus, quòd matrimonium in veritate contrahitur per legitimum viri & mulieris conſenſum, ſed neceſſaria ſunt, quantùm ad Eccleſiam, verba conſenſum exprimentia de præſenti. Nam [k] ſurdi & muti poſſunt contrahere matrimonium per conſenſum mutuum ſine verbis: & pueri antè annos legitimos per verba ſola non contrahunt, cùm intelligantur minimè conſentire.

[i] *Cap.* 5. *eod. tit. in* III. *Compil.*
[k] *Dictio*, ſurdi, *deeſt in omnibus Codicibus.*

XXVI. IDEM. [c. an. 1213. *Romæ.*]

Si alter contrahentium utitur verbis dubiis, animo decipiendi mulierem, & eam poſtmodum cognoſcit carnaliter, judicatur pro matrimonio in foro judiciali, ſecùs in pœnitentiali. Hoc dicit ſecundùm verum & communem intellectum.

TUa [l] nos duxit Fraternitas conſulendos: *Et infrà.* Conſequenter quæſiviſti, cùm quandam mulierem quidam aliter inducere nequiviſſet, ut ſibi commiſceretur carnaliter, niſi deſponſaſſet eandem, nulla ſolemnitate adhibita, vel alicujus præſentiâ dixit illi: Te Joannes deſponſat, cùm ipſe Joannes non vocaretur, ſed finxit ſe vocari Joannem, non credens eſſe conjugium, eò quòd ipſe non vocaretur hoc nomine, nec haberet propoſitum contrahendi, ſed copulam tantùm exequendi carnalem: utrùm inter prædictos ſit matrimonium celebratum, cùm mulier conſenſerit in eundem, & ille diſſenſerit [m] & diſſentiat, nec aliud quicquam † egerit, quàm ſuperiùs eſt expreſſum, niſi quòd cognoverit eandem? Super quo tibi reſpondemus, quòd cùm præfatus vir prædictam deſponſaverit mulierem in propria perſona, & ſub nomine alieno, quo vocari tunc ſe finxit, & inter eos ſit carnalis copula ſubſecuta: videtur fortè pro conjugio præſumendum, niſi tu nobis expreſsè ſcripſiſſes, quòd ille non propoſuit, nec conſenſit illam ducere in uxorem; quod qualiter tibi conſtiterit, non videmus. Nos autem, quid juris ſit reſcribentes dicimus, quòd ſi res ita ſe habet, videlicet quòd ille eam non propoſuit ducere in uxorem, nec unquam conſenſit in prædictam perſonam, non debet ex illo facto conjugium judicari, cùm in eo nec ſubſtantia conjugalis contractûs, nec forma contrahendi conjugium valeat inveniri; quoniam ex altera parte dolus ſolummodo affuit, & defuit omnino conſenſus, ſine quo cetera nequeunt fœdus perficere conjugale.

[l] *Cap.* 1. *eod. tit. in* IV. *Compil.*
[m] *In Codice Barbat.* & ille diſſenſerit in eandem.
† *al.* aliquid.